

شماره سندلی داوطلب: دیپرستان رضویه نوبت دوم
نام و نام خانوادگی: پایه: دهم رشته: انسانی
سؤال امتحان: علوم و فنون ادبی سرکار خانم بهزاد نژاد سال تحصیلی: ۹۶-۱۳۹۵
پاسخ سوالات در همین برگ جمع کل نمرات: ۲۰ تعداد برگ سؤال: تعداد صفحات: ۹۶/۳/۹

راهکار صحیح

الف- فصل اول: کلیات (۵/۱ نمره)

۰/۵	۱. جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید . قلمرو ادبی: سطح آوایی، سطح ... (بسمال) و سطح بدیع معنوی است. قلمرو زبانی: سطح ... (مترکبات) و سطح دستوری یا نحوی است .
۰/۵	۲. کدام یک از دو بیت زیر از بلاغت بهره برده است؟ چرا؟ ص ۵ ب - الف- به نام خداوند جان و خرد / کزین برتر اندیشه بر نگذرد ب- دیشب به سیل اشک ره خواب می زدم / نقشی به یاد روی تو بر آب می زدم.
۰/۵	۳. نوع ادبی سروده های زیر را بنویسید. الف- ای خدا، ای فضل تو حاجت روا/ با تو یاد هیچکس، نبود روا د غمناک ب- به سهراب برتیر باران گرفت/ چپ و راست جنگ سواران گرفت. : ص ۵
ب- فصل دوم: تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۵/۱ نمره)	
۰/۵	۴. به شاخه شمالی از گروه غربی (موسیقی) یا «پارتی» می گویند . ۵. شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و (سهراب) قوت و استحکام یافت.
۰/۵	۶. صحیح و غلط بودن عبارت های زیر را معلوم کنید . الف- در مجموع ، قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی بود. ص ب- یکی از ویژگی های شعر سبک خراسانی، استفاده از آرایه های ادبی خارج از حد اعتدال است. ع
۰/۵	۷. کدام گزینه از مختصات «ادبی» سبک خراسانی و کدام گزینه از مختصات «زبانی» سبک عراقی است . الف- استفاده از دو نشانه برای یک مضمون ب- توجه بیشتر به آرایه های ادبی پ- قافیه و ردیف ساده است . سبک خراسانی ت- فراوانی ترکیبات نو سبک عراقی
پ- فصل سوم : موسیقی شعر (۴ نمره)	
۰/۲۵	۸. کدام گزینه در مورد وزن نادرست است؟ الف- بدون وزن کمتر می توان عواطف را برانگیخت ب- وزن در شعر جنبه تزیینی دارد و زیست ت- پس از عاطفه وزن از مهم ترین ارکان شعر است
۰/۵	۹. در شعر « خروش آمد وناله کرنای / دم نای رویین و هندی درای» «زمین آمد از سم اسبان به جوش / به ابر اندر آمد فغان و خروش»

وجود چه عواملی بار حماسی فضای شعر را غنی تر ساخته است *خود را همنه پند، برآ، وهری*
 ۱۰. تعداد هجا و نوع هجای پایانی کلمه ی «تحمّل» را مشخص کنید.
با اسف در این واژه باران فاعل و رشتل خوش، نرنا

۳ هجا - مَـل ← بَلَد

۱۱. واژه های هم وزن ستون یک و دو را به یکدیگر وصل کنید (یک واژه در ستون ب اضافه است)

الف	ب
۱- دل خسته	۱- نمایه - - - - -
۲- خوشحالی	۲- دیدارت - - - - -
۳- سیب	۳- پاینده - - - - -

۱۷۵

۱۲. با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید .

عالم همه عابدند و معبود یکی است / دنیا همه ساجدند و مسجود یکی است

الف- واژه های قافیه را مشخص کنید. *معبود و مسجود*

ب- حروف قافیه وقاعده آن را بنویسید. *معبود (و د)، ماعده (ر)*

۱۷۵

۱۳. بیت زیر تقطیع هجایی کنید و سپس هر هجا را با علامت خاص نشان دهید

پیر گفتا که چه عزت زین به / که نی ام بر در تو بالین نه

پیر گفتا که چه عزت زین به / که نی ام بر در تو بالین نه

۱۷۵

۱۴. با توجه به علامت هجاها ، کدام واژه با حذف همزه تلفظ شده است ؟

الف- باد آورده : - - - - - ن ب- دانش آموز : - - - - - ن پ- گل اندام : - - - - - ن

ت- فصل چهارم : زیبایی شناسی (بدیع لفظی) (۳ نمره)

۱۷۵

۱۵. در بیت "شاد باش ای موسی عمران به چابک معجزه / دیر زی، ای رستم دستان به شیرین داستان

الف- جناس و نوع آن را بنویسید . *داستان دستان (صفت ناقص)*

ب- نمونه واج آرایی را بیابید. *واج س*

۱۷۵

۱۶. در کدام بیت آرایه تکرار " واژه آرایی " وجود دارد ؟ چرا ؟ *بیت درم ، چون دانه گل در سینه*
گلزار است

الف- ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم / پیغام دوستان برسانی بدان پری

ب- گل را مدد رسید ز گلزار روی دوست / تا چشم ما نبیند دیگر زوال گل

۱۷۵

۱۷. هم ریشگی دو یا چند واژه را *(تسهیل و...)* می نامند ؛ آن را در بیت زیر مشخص کنید.

خدايگانا فرخنده مهرگان آمد / زباغ گشت تحویل آفتاب احوال

۱۷۵

۱۸. در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع آن را مشخص کنید و مشخص کنید ارزش موسیقایی کدام سجع

بیشتر است ؟

الف- محبت را غایت نیست از بهر آن که محبوب را نهایت نیست. *طرف*

۱۷۵

	<p>پ- دست از سر من بیچاره بردارید و مرا به حال خود بگذارید. <u>سوزی</u> <u>سبح سوزی از سوزی داری</u></p>
۰/۵	<p>۱۹. گزینه های درست رامشخص کنید . الف- در بیت " هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت (موازنه) ✓ ب- دل به امید روی او همدم جان نمی شود / جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند (ترصیع) ج- گلاب است گویی به جویش روان / همی شاد گردد زبویش روان (قافیه درونی) د- ای زمکارم تو شده در جهان خیر / افکنده از سیاست تو، آسمان سپر (ذو قافیتین) ✓</p>
	<p>ث- کالبد شکافی شعر (۵نمره)</p>
۰/۵	<p>۲۰. در باره لحن و خوانش شعر زیر توضیح دهید. : <u>سوز و استیاء</u> ، <u>اصار و کافیه حکمات</u> <u>نیکو را در بدون کسستی غولده</u> <u>همشرد در کله رول مضی الفاط</u> آب زیند راه را هین که نگار می رسد / مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد راه دهید یار را آن ده مه چهار را / کز رخ نور بخش او نور نثار می رسد</p>
۱	<p>۲۱. با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید . <u>گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان ، بدین هنگام</u> <u>چون بناگوش نیکوان شد باغ / از گل سیب و از گل بادام</u> <u>همچو لوح زمردین گشته ست / دشت همچون صحیفه ای ز رخام</u> <u>گل سوری به دست باد بهار / سوی باده همی دهد پیغام</u> <u>که تو را با من ار مناظره ای ست / من به باغ آمدم به باغ خرام</u> الف- دو ویژگی زبانی: <u>کنیفات عربی</u> ، <u>سطل تا رخی همی دهد</u> - <u>سطل صحف ار</u> - <u>دشء دل پدرام</u> ب- دو ویژگی ادبی: <u>کصیف</u> - <u>بسه</u></p>
۰/۲۵	<p>۲۲. با توجه به قلمرو فکری کدام گزینه در باره ی سروده ی زیر درست است ؟ پیش از تو ، هیچ فرمانروایی را ندیده بودم / که پای افزاری وصله دار به پاکند دری که به باغ بینش ما گشودی / هزار بار خیبری تر است الف- خدمت به دین و یتیم نوازی ب- عظمت و رسالت پ- ساده زیستی و هدایت <u>سری</u> ت- شجاعت و از خود گذشتگی</p>
۱	<p>۲۳. با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید . در کتاب آمد که در عهد قدیم / خانه ای می ساخت سقراط حکیم چون به پایان برد کار آن سرا / آمدند از ره ، رفیق و آشنا جمله گفتند: این بنای مختصر / نیست در خورد تو ، ای صاحب نظرا بهر مردی چون تو والا و حکیم / بارگاهی باید و کاخی عظیم ...گفت در پاسخ : که ما را باک نیست / عارفان را خانه آلا خاک نیست در حقیقت یار یکدل کیمیاست / چون صدف ، کمیاب و چون دُر ، پُر بهاست</p>

ب- دو مورد قلمرو زبانی: استعاره از و امان سرا ، کوتاهی هدایت - دانه های نغمه سوزی
 صلهت سار، کو صفحه ۳ از ۵

پ- دو مورد قلمرو فکری: : عدم تعلق عارفانه - کمیابی زینت کدیل و صمیمی - ظاهری اقرار

۲۴. سروده زیر را بخوانید و با توجه به قلمرو ادبی موارد خواسته شده را بنویسید.

ای میرزا! جنگل / وسعت پیوسته ی سبز سپیدارهاست / و سایه ها / یادآور خستگی توست / که کلمات زخم نارقیقان را / در سایه ی بلوط تکاندی / زان پس بلوط / در هر بهار / به یاد تو خون می گرید

الف- واج آرایبی (حرف سسی و صرت)
ب- مراعات نظیر (جنقل - نر بلوط)
پ- کنایه (صدق مرتبی کنایه)
ت- تشخیص (بلوط فوول ی زیر)

۲۵. با توجه به سروده زیر به پرسش ها پاسخ دهید.

الف- از شمار دو چشم ، یک تن کم / وز شمار خرد ، هزاران بیش

ب- بدان کوش تا زود دانا شوی / چو دانا شوی زود والا شوی

یک- یک نمونه از ویژگی های زبانی سبک خراسانی را در بیت «الف» توضیح دهید. تعادت لفظا بر فنی کلمات
دو- یک نمونه از ویژگی های ادبی سبک خراسانی را در بیت «ب» توضیح دهید.

ما صبر و رزق ساره

ج- کالبد شکافی نثر (۵نمره)

۲۶. مناجات زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.

الهی، در دل های ما جز تخم محبت خود مکار و برتن و جان ما جز الطاف و مرحمت خود منگار و بر کشته های ما جز باران رحمت خود مبار.

الف- این نوع نثر را چه می نامند؟ نثر سوزون

ب- دو نمونه از ویژگی های ادبی نثر بالا را بنویسید. کاربرد سجع - تشبیه

پ- چگونه این نوع نثر به شعر نزدیک شده است؟ با کاربرد سجع / صورت قریب / عدوت برتانه (درد)

ت- نتیجه گیری متن چیست؟ ما نبره در خوا خشن کردن را داریم / ما ندانیم که نسل بعدی خشن تر از ماست

۲۷. حکایت زیر را بخوانید و با توجه به متن برای موارد خواسته شده، نمونه ای بیابید و بنویسید

" به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل روان است و عیش، آسیاب گردان، یعنی خرج فراوان کردن، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد."

چو دخلت نیست، خرج آهسته تر کن / که می گویند ملاحان سرودی

اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد، خشک رودی (گلستان سعدی)

الف- استفاده از آرایه های ادبی (۱- سجع ۲- تشبیه)

ب- حذف به قرینه: عش آسیاب گردان [است] - حذف

۲	<p>پ- بهره گیری از تمثیل: سبت: اگر بران کو صفا نبرد، سالی ربه نرد، حکم دوری ت- نتیجه گیری: دهل و خرچ اثنان لایه سبب هم باشد ث- استفاده از تناسب: بران - دهل - خنجر ج- گونه ادبی: نقلی چ- کاربرد "را" حرف اصکاف</p>
---	--

۲۸. حکایت زیر را بخوانید و چهار ویژگی نثر دوره اول (دوره سامانی) را دقیقاً با ذکر مورد بنویسید.

۲	<p>« و چون ابرهه را چشم بر عبدالمطلب افتاد ، حالی حرمت او را از تخت فرود آمد و بنشست و او را گفت که یاپیر ، حاجت خواه و عبدالمطلب گفت که دویست اشتر از آن من بیاورده اند ، بفرمای تا اشتران من باز دهند . ابرهه گفت اگر او از بهر خانه حاجتی خواستی بر آوردمی و روا گردانیدمی . پس عبدالمطلب گفت من خداوند اشترم نه خداوند خانه و مر این خانه را خداوندی هست که خانه ی خود را نگه می دارد . »</p> <p>۱- کوتاهی جمله ۲- کاربرد تلمیح (استعاره) ۳- استفاده از واژه کم کاربرد فارسی (خداوند) ۴- کاربرد صفت در آرایش جمله لایه های ۵- کاربرد</p>
---	--